मेडिकल कलेज/ स्वास्थ बिज्ञान प्रतिष्ठानले विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
उपचारात्मक सेवा महाशाखा

मेडिकल कलेज/स्वास्थ विज्ञान प्रतिष्ठानले विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: नेपालको संबिधानको धारा ३५(३) ले प्रत्येक नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचको हक सुनिश्चित गरेको छ। जनस्वास्थ्य नियमावली २०७७ को दफा ५ अनुसार विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले जन स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ को दफा ६४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि जारी गरिएको छ।

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:</u> (१) यस कार्यविधिको नाम **"मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानले विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८"** हुनेछ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) **"अस्पताल"** भन्नाले प्रदेश अन्तर्गत रहेका जिल्ला स्थित २५ र ५० शय्याका सरकारी अस्पतालहरुलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) **"मन्त्रालय"** भन्नाले नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ग) **"मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान"** भन्नाले चिकित्साशास्त्र विषय अध्ययन अध्यापन गराउने सरकारी र निजी मेडिकल कलेज र स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानहरु समेतलाई सम्झनुपर्दछ।

(घ) **"विशेषज्ञ चिकित्सक"** भन्नाले सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भई सम्बन्धित चिकित्सा शास्त्र विषयमा कम्तिमा स्नातकोत्तर तहको उपाधी प्राप्त गरेको चिकित्सकलाई सम्झनुपर्दछ।

३. **सेवा सञ्चालन प्रकृया:**

(१) मन्त्रालय, प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय/स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले अस्पतालको पुर्वाधार, जनशक्ति र उपकरणहरु उपलब्ध भएको सुनिश्चितता गर्नु पर्ने छ ।

(२) अस्पतालहरूले चिकित्सक एवं स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई चिकित्सकीय सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक वातावरण तयार गर्नु पर्ने छ ।

(३) मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानहरूलाई अस्पतालहरुमा नियमित शल्यचिकित्सा सहितको विषेशज्ञ सेवा उपलब्ध गराए बापत मन्त्रालयले आवश्यक बजेट उपलब्ध गराउनेछ। सो रकम मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानबाट खटिने जनशक्तिलाई प्रोत्साहन भत्ता स्वरूप विशेषज्ञ चिकित्सकलाई नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सेवाको नवौं तहको न्युनतम तलव बराबरको र अन्यको हकमा समान तह अनुसारको रकम उपलब्ध गराईनेछ।

(४) उपलव्ध गराएको रकम नेपाल सरकारको नियममा रही खर्च गरी मासिक विवरण मन्त्रालयलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

(५) मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानहरुले अस्पतालहरुमा नियमित (२४/७) शल्यचिकित्सा सहितको विषेशज्ञ सेवा उपलव्ध गराउनुपर्नेछ।

(६) विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा संचालन गर्ने अस्पतालहरू ***अनुसूची-१*** मा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।

(७) विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलव्ध गराउनका लागि ***अनुसूची-२*** अनुसारको जनशक्तिको व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ।

(८) अस्पतालहरुमा उपलव्ध गराउनुपर्ने विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवाहरु ***अनुसूची-३*** अनुसार हुनेछन।

४. **सम्झौता गर्नुपर्ने:** विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउन मन्त्रालय, मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान र जिल्ला स्थित अस्पताल बीच ***अनुसूची-४*** अनुसार त्रिपक्षीय सम्झौता हुनेछ।

५. **अभिलेख, प्रतिवेदन तथा वार्षिक समिक्षा**:

(१) विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा सम्बन्धी अभिलेख सम्बन्धित अस्पतालहरुले राख्नुपर्नेछ।

(२) मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान र अस्पतालहरुले सेवा प्रवाहको प्रतिवेदन ***अनुसूची-५*** अनुरुप भरी मासिक रुपमा उपलव्ध गराउनुपर्नेछ।

(३) जिल्ला स्थित अस्पतालले कार्यक्रमको वार्षिक समिक्षा गरी योजना तर्जुमा गर्ने र प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ।

६. **विविध:** यो कार्यविधिमा कुनै द्विविधा भएमा मन्त्रालयले व्याख्या गर्नेछ।

<u>अनुसूची-१</u>

विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा संचालन गर्ने अस्पतालहरू र मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान

क.सं.	मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको नाम	सेवा प्रदान गर्ने अस्पताल
१.	नेपालगंज मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, कोहलपुर	जाजरकोट अस्पताल
२.	कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, जुम्ला	डोल्पा अस्पताल
३.	युनिभर्सल कलेज अफ मेडिकल साइन्सेज, भैरहवा	रुकुम अस्पताल, रुकुम पश्चिम
४.	लुम्बिनी मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, पाल्पा	गुल्मी अस्पताल
५.	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा	दमौली अस्पताल, तनहुँ
६.	गण्डकी मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, पोखरा	स्याङ्जा अस्पताल
७.	मणिपाल मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, पोखरा	पर्वत अस्पताल
८.	चितवन मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, भरतपुर	टीकापुर अस्पताल, टीकापुर कैलाली
९.	कलेज अफ मेडिकल साइन्सेज, भरतपुर	रोल्पा अस्पताल
१०.	पाटन स्वास्थ्य विज्ञान, पाटन	गोर्खा अस्पताल
११.	त्रि. वि. शिक्षण अस्पताल, माहाराजगंज	सिन्धुपाल्चोक अस्पताल
१२.	राष्ट्रिय चिकित्सा विज्ञान प्रतिष्ठान, बिर अस्पताल	धादिङ अस्पताल
१३.	काठमाडौं मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, सिन्हामंगल	रामेछाप अस्पताल

क.सं.	मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको नाम	सेवा प्रदान गर्ने अस्पताल
१४.	किस्ट मेडिकल कलेज तथा तथा शिक्षण अस्पताल, ललितपुर	दोलखा अस्पताल
१५.	नेपाल मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल	खोटांग अस्पताल
१६.	धुलिखेल मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, धुलिखेल	सिन्धुली अस्पताल
१७.	नेशनल मेडिकल कलेज तथा तथा शिक्षण अस्पताल, बीरगंज	गौर अस्पताल
१८.	बीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरान	धनकुटा अस्पताल
१९.	नोबेल मेडिकल कलेज तथा शिक्षण अस्पताल, विराटनगर	पाँचथर अस्पताल
२०.	विराट मेडिकल कलेज तथा तथा शिक्षण अस्पताल, विराटनगर	तेह्रथुम अस्पताल

अनुसूची-२:

मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान बाट उपलब्ध हुनुपर्ने न्यूनतम जनशक्ति

क.स.	मानव संसाधन	संख्या	कैफियत
१	शल्य चिकित्सक	१	एक समयमा
२	प्रशुती तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	१	एक समयमा
३	एनेस्थेसियोलोस्ट तथा एनेस्थेसिया सहायक	१	एक समयमा

अनुसूची-३

प्रदान गर्नु पर्ने विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवाहरू

क्र.सं	उपलब्ध गराउनुपर्ने मुख्य मुख्य सेवाहरु
१.	बहिरंग सेवा : • बहिरंग सेवामा विरामजीहरूको रोग पहिचान र उपचारको व्यवस्था गरी अपरेशन/शल्यक्रिया गर्नु पर्ने भए छनौट गर्ने, • अप्रेसन गर्ने विरामीहरुको अप्रेसनपूर्व र अप्रेसन पश्चातको जाँच, फ्लो अप र परामर्श गर्ने • महिला तथा प्रसूति सेवा, साथै जटिल गर्भवती सेवा तथा परामर्स सेवा
२.	शल्यक्रिया सेवाः Minor Procedures (abscess, cyst, ganglion, stitch removal, corn, ingrown toe nail etc), cellulitis, fasciotomy, external hemorrhoid, foreign body removal, herniotomy, Hydrocele, Dislocation relocation, C/S, Appendectomy, Emergency Laparotomy, Bladder Stone, Ectopic Pregnancy, Phimosis, Para Phimosis, Orthopedic Procedure, Biopsy and other emergency procedures
३.	आवश्यक प्रेषणको व्यवस्था मिलाउने, अस्पतालसँग समन्वय गर्ने

अनुसूची-४

मन्त्रालय, मेडिकल कलेज/प्रतिष्ठान र अस्पताल बीच विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी त्रिपक्षीय सम्झौता

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय यस पछि "प्रथम पक्ष" भनिने, ... मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान यस पछि "दोस्रो पक्ष" भनिने र ....अस्पताल "तेश्रो पक्ष" भनिने बीच विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सहितको सेवा उपलब्ध गराउन **मेडिकल कलेज/स्वास्थ विज्ञान प्रतिष्ठानले विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि. २०७८"** बमोजिम तिनै पक्ष सहमत भई यो सम्झौता गरिएको छ।

क) प्रथम पक्षको जिम्मेवारीः

१) प्रथम पक्षले सम्झौता पत्रमा उल्लेख भए अनुसार अस्पतालको पुर्वाधार, जनशक्ति र उपकरणहरु उपलव्ध भएको सुनिश्चितता गर्ने ।

२) दोस्रो पक्षका चिकित्सक एवं स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई चिकित्सकीय सेवा उपलव्ध गराउन आवस्यक वातावरण तयार गर्ने ।

३) मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानबाट खटिने जनशक्तिलाई प्रोत्साहन भत्ता उपलव्ध गराउने।

ख) दोस्रो पक्षको जिम्मेवारीः

१) यसै सम्झौतापत्रमा उल्लेख भए अनुसारको विशेषज्ञ चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मीहरु अस्पतालमा उपलव्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।

२) ***अनुसूची-४*** मा उल्लेख भएका सेवाहरु नियमित (२४/७) उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

३) खटिने विशेषज्ञ चिकित्सक/स्वास्थ्यकर्मीहरू अस्पतालका मेडिकल सुपरीटेन्डेन्टसंगको समन्वय मा रही सेवा प्रदान गर्ने।

ग) **तेश्रो पक्षको जिम्मेवारीः**

(१) अस्पताल सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक पूर्वाधार, जनशक्ति, औजार, उपकरणको व्यवस्थापन गर्ने,

(२) सेवा प्रदायक मेडिकल कलेज तथा स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठानका कर्मचारीहरुको लागि आवास र खानाको लागि सहजिकरण गर्ने,

(३) सेवा प्रदायक कर्मचारीहरुको भौतिक सुरक्षा एवं पेशागत सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउने।

(४) अस्पतालमा विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउन मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने।

(५) सेवा प्रवाहको अभिलेख राखी **अनुसूची-५** बमोजिम मासिक प्रतिवेदन पेस गर्ने।

ङ) यो सम्झौता पत्र..... /..../..... गतेदेखि ....सम्म लागू हुनेछ ।

च) यो सम्झौता त्रिपक्षीय समझदारीमा संशोधन गर्न सकिनेछ।

प्रथम पक्षका तर्फबाट	**दोश्रो पक्षका तर्फबाट**	**तेश्रो पक्षको तर्फबाट**
नाम र थरः	नाम र थरः	नाम र थरः
पदः	पदः	पदः
कार्यालयः	मेडिकल कलेज/ स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानः	अस्पतालः
मितिः	मितिः	मितिः
कार्यालयको छापः	कार्यालयको छापः	कार्यालयको छापः

अनुसूची-५

मासिक प्रतिवेदन फाराम

मितिः

विशेषज्ञ शल्यचिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने मेडिकल कलेज/स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान नामः

अस्पतालको नामः

प्रतिवेदन गरिएको महिनाः

प्रदान गरिएका प्रमुख सेवाहरू				
क्र.सं.	निदान	उपचार	संख्या	कैफियत